
УДК 339.92

ЧЖАН ДУН'ЯН,
постдок Інституту міжнародних відносин
Пекінського університету,
вул. Іхеюань, 5, р-н Хайцзянь, 100871, Пекін, Китай

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ КИТАЄМ ТА УКРАЇНОЮ

Розглянуто характеристики поточної торгівлі між Китаєм і Україною та інвестицій Китаю в Україну. Показано, що нині Україна перебуває на етапі стратегічних можливостей. Запропоновано політичні рекомендації, що стосуються перспектив і шляхів подальшої консолідації та розширення економічних і торговельних відносин між Китаєм й Україною.

Ключові слова: Україна; Китай; зовнішньоторговельні зв'язки; стратегічні можливості; шляхи розширення співробітництва.

Бібл. 5; табл. 1.

UDC 339.92

ZHANG DONGYANG,
Postdoctoral Researcher, School of International Studies,
Peking University,
5, Yiheyuan St., Haidian Dt., Beijing, 100871, China

DEVELOPMENT TRENDS AND PROSPECTS OF ECONOMIC AND TRADE COOPERATION BETWEEN CHINA AND UKRAINE

The article presents an analysis of trade features between Ukraine and China and development of China's investment in Ukraine. It is emphasized that Ukraine is facing a period of historical opportunities for development. The special attention is paid to policy recommendations on the prospects and paths for further consolidation and expansion of economic and trade relations between China and Ukraine.

Keywords: Ukraine; China; foreign trade; strategic opportunities; ways to expand cooperation.

References 5; Table 1.

Після 2014 р. українська економіка різко впала, більшість компаній європейських країн і США вийшли з України. Китайські ж підприємства не тільки не вивели свій капітал, а, навпаки, прискорили інвестування в Україну. Це свідчить не тільки про взаємну довіру між китайським та українським народами, але й про прагнення Китаю поглибити стратегічне партнерство між двома країнами.

© Чжан Дун'ян (Zhang Dongyang), 2018; e-mail: zhangdongyang@pku.edu.cn.

Україна – важлива країна-співголова китайської ініціативи “Один пояс – один шлях”, а також держава з ринком, що формується, – створила зону вільної торгівлі з ЄС. Українська економіка тепер має широкі стратегічні можливості. Використання китайської ініціативи розвитку та сприяння залученню України до глобальних промислових ланцюжків і ланцюжка створення доданої вартості, коли Китай і ЄС сприяють регіональній економічній інтеграції, має велике практичне значення для розвитку України, оскільки допоможе підвищити рівень життя українського народу.

Огляд торговельно-економічного співробітництва між Китаєм й Україною

Що стосується торгівлі, то у 2012–2017 рр. Китай був другим після Росії найбільшим торговельним партнером України. У 2017 р. він посів 6-те місце за експортом в Україну, його частка становила 4,6% від загального обсягу експорту. Попереду тільки Росія (9,1%), Польща (6,3%), Туреччина (5,8%), Італія (5,7%) та Індія (5,1%). У 2017 р. Китай став другим за імпортом партнером України після Росії, китайська і російська частки в імпорті України становили, відповідно, 11,4% та 14,6% [1]. Судячи з імпоротної та експортної торгівлі між Україною і Китаєм у 2007–2017 рр., обсяг торгівлі між країнами продемонстрував загальну тенденцію зростання, збільшившись з 3,7 млрд. дол. до 7,6 млрд. дол. Через фінансову кризу 2008 р. масштаби торгівлі між Китаєм й Україною у 2009 р. знизилися на 32% порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Після інциденту з Кримом торгівля між Китаєм і Україною зменшилася на 23% (2014 і 2015 рр.). З моменту здобуття Україною незалежності обсяг двосторонньої торгівлі між країнами демонструє збільшення, при цьому темпи зростання українського експорту в Китай є вищими за імпорт з Китаю. Однак, з точки зору торговельного балансу, Україна має великий торговельний дефіцит, обсяг якого збільшився з 2,8 млрд. дол. у 2007 р. до 3,6 млрд. дол. у 2017 р. У 2012 р. дефіцит досяг максимального рівня – 6,1 млрд. дол. Довгостроковий торговельний дефіцит України у відносинах з Китаєм став одним з основних бар’єрів, які заважають майбутньому розвитку двосторонньої торгівлі.

Що стосується інвестицій, то нині в Україні налічується близько 80 китайських підприємств, пов’язаних в основному з енергетикою, сільським господарством, інфраструктурою, комунікаціями, текстилем, будівельними матеріалами і транспортом. З 2010 по 2017 р. загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну коливався в межах 31,6–53,7 млрд. дол. З цієї суми прямі інвестиції з Китаю в Україну були на рівні 11,8–25,5 млн. дол. Китайські інвестиції в Україну становлять незначну частку в загальному обсягу іноземних інвестицій, що абсолютно не відповідає статусу Китаю як торговельного партнера.

Економічне і торговельне співробітництво між Китаєм й Україною досягло значного прогресу на шляху подолання труднощів, однак проблему дисбалансу в імпорті та експорті поки що не вирішено. Китай – експортер товарів на глобальному рівні і має значну взаємодоповнюваність з Україною у сфері торгівлі. У 2017 р. Китай був другим після Німеччини з дефіциту торговельного балансу з Україною. Український експорт товарів до Китаю скла-

дається в основному із сировини: мінеральних продуктів, продуктів тваринництва і рослинництва. Експортна вартість мінеральних продуктів становить 690 млн. дол., або 34,6% від загального обсягу українського експорту в Китай, продуктів тваринництва і рослинної олії – 510 млн. дол., або близько 25%, а рослинної продукції – 480 млн. дол., або близько 24%. Товари, імпортовані Україною з Китаю, – це в основному електромеханічні вироби, недорогі метали та вироби з них, а також хімічні продукти. Імпортна вартість електромеханічної продукції становить 2,57 млрд. дол., або 45,6% від загального обсягу імпорту України з Китаю, недорогих металів – 570 млн. дол., або 10,1%, а хімічної продукції – 500 млн. дол., або близько 8,9%. Структура продуктів, що реалізуються між Китаєм й Україною, негативно впливає на розвиток всебічних економічних і торговельних відносин між двома країнами (табл.).

Обсяг українсько-китайського імпорту та експорту товарів і торговельний баланс у 2007–2017 рр. *

(млн. дол.)

Роки	Загальний обсяг торгівлі	Експорт	Імпорт	Торговельний баланс
2007	3738,71	431,66	3307,06	-2875,4
2008	6149,07	547,52	5601,55	-5054,02
2009	4168,66	1434,4	2734,26	-1299,85
2010	6016,94	1316,55	4700,39	-3383,84
2011	8448,37	2180,03	6268,33	-4088,3
2012	9676,82	1777,18	7899,64	-6122,46
2013	10627,43	2726,68	7900,75	-5174,08
2014	8085,08	2674,13	5410,95	-2736,83
2015	6170,07	2399,08	3770,99	-1371,91
2016	6520,22	1832,52	4687,7	-2855,18
2017	7686,44	2039,36	5647,08	-3607,72

* Складено автором за: Зовнішня торгівля товарами України. Січень – березень 2018 р. / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Що стосується інвестицій, залучених до України, то масштаб і кількість китайських проектів є набагато меншими за європейські або американські. В останні роки інвестування Китаю в Україну стикається в основному з такими особливостями і труднощами.

По-перше, масштаб інвестицій є несумісним із статусом великої торговельної країни. Станом на 31 грудня 2017 р., сукупний обсяг залучених до України інвестицій був на рівні 39,1 млрд. дол. Прямі інвестиції в Україну з Австрії, Великобританії, Нідерландів, Німеччини, Франції, Швейцарії становили, відповідно, 1,26 млрд. дол., 2,17 млрд. дол., 6,29 млрд. дол., 1,79 млрд. дол., 1,35 млрд. дол. і 1,54 млрд. дол. Прямі інвестиції таких азіатських країн, як Кіпр, Південна Корея і Китай, – відповідно, 10 млрд. дол., 0,2 млрд. дол. і 18,2 млн. дол. Прямі інвестиції США і Росії дорівнюють, відповідно, 0,54 млрд. дол. і 4,6 млрд. дол. Прямі інвестиції Китаю в Україну досягли всього лише 0,046% усіх її іноземних інвестицій.

По-друге, після Революції гідності інтерес Китаю до інвестування в Україну посилюється. З 2014 по 2015 р., коли українська економіка переживала різкий спад, великі європейські та американські компанії вивели кошти з країни. Китайські ж підприємства не пішли з України, натомість вони створили тут Китайську торговельну асоціацію, яка об'єднує ресурси китайських компаній для подальшої консолідації та розвитку китайсько-українських економічних і торговельних відносин. З моменту свого заснування вона встановила робочі контакти з українськими державними органами та органами місцевого самоврядування, підтримувала інвестиції Китаю в Україну шляхом різних заходів сприяння торгівлі та розробила “дорожню карту” для інвестиційних проектів, яка встановлює ефективні канали для взаємних інвестицій і співробітництва між двома країнами. За допомогою Китайської торговельної асоціації декілька китайських компаній, у тому числі SOFCO, Eco-vtor, Lenovo і Huawei, створили інвестиційні проекти в Україні.

По-третє, потенціал інвестиційного співробітництва Китаю та України ще повністю не розкрито. Хоча між країнами існує високий ступінь стратегічного співробітництва в політичній сфері, в економіці він набагато нижчий [2]. Інвестиційні підходи Китаю щодо України досить прості, мають точковий характер і в основному орієнтовані на конкретні проекти в сільському господарстві, інфраструктурі та енергетиці. Проте з такими розвинутими в Китаї галузями, як нове покоління інформаційних технологій, виробництво обладнання високого класу та суперкомп'ютерів і т. д., інвестиційне співробітництво є фрагментованим або взагалі ще не розпочато.

По-четверте, інвестиційні ризики Китаю високі, оскільки реалізовувати проекти в Україні складно. Українські чиновники часто змінюються, а два регіони охоплені військовим конфліктом. Національна валюта є уразливою до змін міжнародної обстановки, а законодавчі положення країни про пільгову політику та умови для іноземних інвесторів часто змінюються [3]. Ці фактори, безсумнівно, підвищують інвестиційний ризик китайських компаній в Україні та ускладнюють реалізацію проектів. Крім того, через суворий валютний контроль китайські підприємства відчують труднощі з оплатою кредитів з українських інвестицій, що також перешкоджає процесу інвестування Китаю в Україну.

Історичні можливості розвитку китайсько-українських торговельно-економічних відносин

На фоні того, що нинішня глобальна економічна та торговельна модель зазнає глибоких змін, економічне і торговельне співробітництво між Китаєм й Україною вийшло на новий історичний етап, відкриваючи безпрецедентні можливості для розвитку двосторонніх торговельно-економічних відносин.

З одного боку, глобальний економічний спад вимагає інновацій у моделі співпраці. Після фінансової кризи 2008–2009 рр. світова економіка перейшла у фазу уповільненого зростання, а міжнародна торгівля різко скоротилася. За даними Світового банку, середньорічні темпи зростання світової економіки у 2003–2007 рр. становили 3,95%, а у 2011–2016 рр. – близько 2,3%. Світовий банк очікує, що середньорічні темпи зростання світової економіки у 2017–

2020 рр. будуть на рівні 2,9–3,1%. Це говорить про те, що, хоча глобальне економічне зростання відновиться в найближчі 4–6 років, але уповільнення його темпів – це наслідок не тільки фінансової кризи. Ситуація у світовій торгівлі є неоптимістичною. Індекс BDI (Baltic Dry Index *) за січень 2004 р. становив 5551, а в травні 2008 р. досяг 11440 – пік за останнє десятиліття. Однак після фінансової кризи він почав знижуватись і в січні 2016 р. впав до 317, продемонструвавши найнижчий рівень за останнє десятиліття. У січні 2018 р. цей показник сягнув 1152.

Зовнішня торгівля є одним з важливих механізмів стимулювання економічного зростання країни. Збільшення обсягів імпорту та експорту залежить від реструктуризації промисловості, накопичення капіталу, технологічного прогресу та оновлення системи, що в кінцевому підсумку сприятиме економічному зростанню країни. Китайська ініціатива “Один пояс – один шлях” – це спроба реалізувати інноваційну модель співпраці. Її мета полягає в об’єднанні Азіатсько-Тихоокеанського регіону, рушія світової економіки, з ЄС, який володіє найбільшою у світі економікою, щоб приєднати Євразійський економічний союз, створити новий простір і можливості для розвитку і досягти спільного з євразійськими країнами процвітання. Раніше порівняльною перевагою Китаю була дешева робоча сила, а головним торговельним методом – переробка сировини. Однак це нестійка модель розвитку. На даний час Китай переходить від низького рівня промислового ланцюжка до високого, тому вже не відстає за технологіями, а в деяких сферах навіть лідирує у світі. Китай має досить великий капітал, а валютні резерви сягають 4 трлн. дол. Усі порівняльні переваги з точки зору фінансових та матеріальних ресурсів, досвіду і стандартів можуть стати стимулом для інтеграції економіки країн – учасниць ініціативи “Один пояс – один шлях” у глобальний ланцюжок створення вартості.

Україна підписала угоду з Європейським Союзом про асоціацію, тому з 1 січня 2016 р. набрали чинності правила зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, і обидві сторони скасували митні збори на більшість товарів. У короткостроковій перспективі це сприяло швидкому ввезенню з ЄС на український ринок товарів з високою доданою вартістю. Порівняно з іншими країнами українська промислова продукція ще не має конкурентної переваги у вигляді експорту до Європи. Тільки сільське господарство, домінуюча галузь, після імплементації правил зони вільної торгівлі прискорило вихід своєї продукції на європейський ринок. Україна – держава з ринком, що формується, яка створила зону вільної торгівлі з ЄС. У довгостроковій перспективі вплив Євросоюзу на українську економіку розширюватиметься: від сільськогосподарської та промислової продукції до фінансових послуг й інших галузей. Для реалізації інтеграційного процесу з Європою Україна повинна швидко скоригувати свою промислову структуру за допомогою реформування, щоб упроваджувати економічні інновації та досягти стійкого зростання. Ініціатива Ки-

* Авторитетний торговельний показник вимірювання міжнародної морської доставки у світі, що відображає вартість перевезень сухого вантажу (сталі, целюлози, вугілля, руди, зерна, бокситів тощо) морем за 20 основними торговельними маршрутами. Якщо індекс показує значне збільшення, то це означає, що міжнародна торгівля перебуває в хорошому стані.

таю “Один пояс – один шлях” є однією з важливих зовнішніх сил, яку Україна може використати. Європа – кінцева точка Шовкового шляху, який свого часу з’єднав її з Китаєм. ЄС – найбільший торговельний партнер Китаю з величезним експортним ринком. Із січня по вересень 2017 р. обсяг двосторонньої торгівлі між Китаєм та ЄС сягнув 468,56 млрд. дол., а середній обсяг торгівлі перевищив 1 млн. дол. на хвилину. Згідно із стратегічним планом, обсяг двосторонньої торгівлі між Китаєм та ЄС у 2020 р. становитиме 1 трлн. дол.; також вивчається можливість розпочати переговори про зону вільної торгівлі. Конкурентна перевага України як транзитної країни між Китаєм і Європою зумовлена її географічним положенням. Відкриття “Китайсько-європейського експресу” дозволило цій перевазі проявитися. Проте в контексті регіональної та глобальної економічної інтеграції Україна має не тільки стати країною-транзитером, але й використовувати потік товарів між Китаєм та ЄС, двома гігантськими економіками, щоб збільшити експортну конкурентоспроможність своєї продукції та інтегрувати свою економіку в глобальний ланцюжок вартості. Крім того, на даний час Китай активно переходить на європейські стандарти і сертифікати. Якщо українська продукція відповідатиме європейським стандартам або отримає європейську сертифікацію, то вона зможе автоматично вийти на великий китайський ринок.

Нова модель і нове бачення торговельно-економічного співробітництва між Китаєм й Україною

Створення нових моделі та сфер промислового співробітництва

Залучення інвестицій і сприяння диверсифікації їх джерел допоможуть Україні наростити рушійну силу для економічного зростання. На даний час Китай – найбільший торговельний партнер 124 країн світу, а США – найбільший партнер 56 країн, і це означає, що Китай відіграватиме важливішу роль у глобальних зв’язках. Китай і Україна мають додаткові переваги у структурі промисловості та розвитку. В останні роки досягнення Китаю у промисловому секторі відкрили перед ним різні можливості для промислового співробітництва з Україною. По-перше, у таких сферах, як виробництво устаткування для залізничного транспорту, енергетичного обладнання, машинобудування та автомобілебудування; по-друге, в таких галузях, як металургія, будівельні матеріали, виробництво заліза і сталі, нафтохімія; по-третє, в будівництві інфраструктури (шосе, залізниця, морські порти, аеропорти), комунікацій, підземних нафтогазопроводів та Інтернету, а також у сфері відновлюваних джерел енергії, атомної енергетики та енергозберігаючих технологій. З допомогою розширення взаємодії у використанні інноваційних технологій і виробничого ланцюжка Китай і Україна зможуть створювати нові моделі для промислового співробітництва, тим самим посилюючи промислову міць України і сприяючи процесу реіндустріалізації країни.

Створення китайсько-українського індустріального парку

Порівняно із співпрацею з окремих проектів створення промислових кластерів або участь у будівництві спеціальних економічних зон України відчутніше сприятиме прискоренню багаторівневого співробітництва між Китаєм й

Україною, оскільки мотивуватиме китайські підприємства збільшити прямі інвестиції в Україну в межах ініціативи “Один пояс – один шлях”. На даний час економічне становище України складне, тому вкрай необхідно розвивати економіку. Виробництво кінцевих продуктів з високою доданою вартістю та підвищення рівня життя населення – найважливіше завдання України на найближчі 5–10 років. Передбачається, що Китай і Україна розглянуть досвід розвитку китайсько-білоруського індустріального парку і врахують його при створенні майбутнього китайсько-українського промислового парку. Обидві країни вивчать питання співпраці, наявні природні ресурси та умови формування промислової інфраструктури у відповідності з основними напрямками реалізації всіх можливих переваг України. Також слід проаналізувати і визначити провідні галузі промисловості, які візьмуть участь у створенні китайсько-українського індустріального парку, а на національному рівні – підтримувати їх розвиток і взаємовигідне співробітництво.

***Сприяння китайсько-українському транскордонному співробітництву
в електронній торгівлі й позитивному двосторонньому
торговельному балансу***

Нині електронна торгівля процвітає у глобальному масштабі, і уряд України активно просуває розвиток цієї галузі. Зміцнення співпраці між Китаєм й Україною у транскордонній електронній торгівлі має велике значення для розширення зв'язків між країнами. Традиційно експортні продукти виробляються однією країною для споживачів з іншої країни. Однак виробники змушені ділитися прибутком з посередниками, що представляють проміжні ланки. У межах моделі транскордонної електронної торгівлі ланцюжок поставок експортних товарів скорочується, роль посередників слабшає, оскільки використовуються інші методи, що дозволяють виробникам знизити витрати і пропонувати свої товари споживачам на більш вигідних умовах. Китай має перевірені моделі та досвід щодо створення транскордонних платформ електронної торгівлі. На даний час найбільша в Китаї компанія Alibaba, що займається електронною торгівлею, має ринкову вартість понад 392,7 млрд. дол., кількість покупців на всіх платформах сягає 450 млн. осіб. Наприклад, на платформі AliExpress налічується понад 100 млн. іноземних покупців. Обсяг електронної торгівлі на роздрібній платформі становить 3,7 трлн. юанів. Тут ліквідуються торгові, фінансові, мовні та інші перешкоди для традиційної торгівлі; забезпечуються єдині торговельні сервісні рішення для виробників і споживачів, що спрощує складні процедури міжнародної торгівлі та робить трансакції більш прозорими та ефективними. Розширення транскордонного співробітництва в галузі електронної торгівлі між Китаєм та Україною не тільки принесе користь розповсюдженню товарів і споживанню на ринку, але й сприятиме торговельному співробітництву між двома країнами на більш зручному і сучасному рівні. Водночас це буде вигідно для виходу на ринок малих і середніх підприємств обох країн і допоможе їх швидкому зростанню. Таке співробітництво сприятиме прискореному виходу специфічних для Китаю українських товарів і брендів на його ринок, а також позитивному торговельному балансу між двома країнами і диверсифікації торговельно-економічного співробітництва.

Створення китайсько-української зони вільної торгівлі

Зона вільної торгівлі – неминучий результат економічної глобалізації та регіональної економічної інтеграції. Після фінансової кризи 2008 р. торговельні розбіжності у світі посилилися, поширився торговельний протекціонізм. На цьому фоні всі країни почали шукати більш ефективні канали вільної торгівлі на основі рівності. З 2004 р. Китай почав упроваджувати ФТА (Free-trade Agreement) – Угоду про вільну торгівлю, підписавши 16 таких договорів з 24 країнами і регіонами, що надало достатньо простору для інвестиційного співробітництва. З точки зору середньо- і довгострокової перспективи, створення зони вільної торгівлі між Китаєм й Україною відкриє нову сторінку в їх торговельно-економічних відносинах, що матиме важливе значення для підвищення рівня багатопланового практичного співробітництва між двома країнами і життя їх народів. Передбачається, що уряди Китаю та України підготують попереднє техніко-економічне обґрунтування створення зони вільної торгівлі, яке буде розроблене на основі взаємної політичної довіри та спільного використання вигід, а також звернуть увагу на такі питання. По-перше, забезпечення достатньої комунікації в політичних питаннях. Переговори щодо угоди про вільну торгівлю включають у себе безліч питань, таких як доступ на ринки, послуги торгівлі, правила походження, спрощення митних процедур, права інтелектуальної власності, вирішення спорів тощо. Все це зазвичай є систематичним довгостроковим завданням. Координація дій між відповідними урядовими відомствами обох сторін і підтримання безперебійної комунікації в політичній сфері – одна з умов гарантії на переговорах щодо китайсько-української угоди про вільну торгівлю. По-друге, підвищення впливу розвитку інфраструктури на поліпшення торгівлі між Китаєм й Україною. Завдяки створенню ефективної, зручної, надійної логістичної та цифрової інфраструктури ступінь спрощення процедури торгівлі між двома країнами і масштаб цифрової торгівлі зростуть. По-третє, зміцнення співробітництва у фінансовому секторі та забезпечення плавного валютного потоку. Фінансовим установам пропонується активно вивчити гнучкі методи фінансування і кредитування, а інститутам розвитку і страховим організаціям – збільшити підтримку зарубіжних інвестицій. Слід також створити філії та робочу мережу для надання фінансових послуг, таких як розрахунки для китайських і українських компаній. Необхідно розширити масштаби валютних свопів між Китаєм й Україною, посилити співпрацю у сфері фінансового нагляду між двома сторонами, відвернути або зменшити фінансові ризики.

Вивчення можливості поглиблення китайсько-українського співробітництва в межах багатостороннього сприяння

Об'єктивно існує багато проблем, які Україні необхідно терміново вирішити. Стикаючись з економічною глобалізацією та глибокою регіональною інтеграцією, часто буває складно зробити це поодиноці [4]. На мою думку, в Україні є багато варіантів приєднання до різностороннього механізму. Наприклад, з точки зору коротко- та середньострокової перспективи, ситуація складається так. У 2017 р. було створено Міжбанківську асоціацію Китаю та держав Центральної і Східної Європи. Україна, як і 16 європейських країн з цієї

рамкової структури, розташована у важливій зоні Євразії. Ринки цих країн-учасниць ефективні, мають високий рівень економічного розвитку й очевидні конкурентні переваги. Країни ЄС, наприклад, мають спільну торговельну політику і вільний доступ до ринків одна одної. Україна вже налагодила економічне і торговельне співробітництво з цими 16 країнами, які є регіональною підтримкою ініціативи “Один пояс – один шлях”. Механізм “16 + 1” дозволив протягом останніх п’яти років досягти хороших результатів: підписано Середньостроковий план співробітництва між Китаєм і країнами Центральної та Східної Європи, створено більш як 20 платформ комунікації. Було запущено понад 200 конкретних ініціатив, які стосувалися співробітництва, що привело до швидкого економічного зростання в цих європейських країнах. Передбачається, що Україна та КНР розглянуть можливість включення України в механізм “16 + 1” шляхом створення комунікаційної платформи з Центральною та Східною Європою. Це може відіграти важливу роль для перетворення “16 + 1” на “17 + 1”, прискорення процесу регіональної інтеграції та досягнення загального процвітання у регіоні. Що стосується середньо- і довгострокової перспектив, то у 2001 р. було створено Шанхайську організацію співробітництва (ШОС), яка є постійною міжурядовою міжнародною організацією. Її мета полягає у зміцненні взаємної довіри і добросусідства між державами-членами, заохочення держав-членів до ефективного співробітництва в політиці, економіці, науці й техніці, культурі, освіті, енергетиці, транспорті, охороні навколишнього середовища та інших сферах, а також у спільному захисті регіонального миру, безпеки і стабільності, створенні демократичного, справедливого і нового раціонального міжнародного політичного та економічного порядку. В останні роки механізм ШОС поступово вдосконалювався, і в межах чотирьох основних сфер (забезпечення безпеки і стабільності, загального розвитку і процвітання, сприяння спілкуванню між народами, розширення міжнародних обмінів і співробітництва) було вжито заходів, результатом яких стало створення різних платформ для обміну інформацією. ШОС викликала інтерес у великій кількості країн завдяки своїй прагматичній та ефективній співпраці. З 2014 р. вона ухвалила рішення про розширення – у 2017 р. Індія й Пакистан офіційно стали членами ШОС. Хоча приєднання нових членів ознаменувало початок перехідного періоду для цієї організації, але для України можливість вступу до неї в найближчі три роки буде закрито. Однак у середньо- і довгостроковій перспективі розвиток діалогу про економічне співробітництво у форматі “ШОС + Україна” – один з важливих варіантів поглиблення багатостороннього співробітництва між Україною та євразійськими країнами. Мається на увазі, що Україна розгляне можливість регулярної участі в саміті ШОС або інших форумах, а також використає переваги ШОС щодо просування інвестицій та інновацій, щоб знайти масштабні міжнародні ринки для експорту українських товарів.

Висновки

Україна і Китай традиційно підтримують міцні дружні відносини. В останні роки стратегічне партнерство між двома країнами безперервно розвивається, і торговельно-економічне співробітництво також поліпшується. За-

пропонована Китаєм ініціатива “Один пояс – один шлях” і створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС надають Україні можливості для розвитку її економіки та входження в глобальний ланцюжок створення вартості, а також для розширення потенціалу торговельно-економічного співробітництва між Україною і Китаєм. Відкриття нових напрямів українсько-китайського промислового співробітництва, створення українсько-китайського індустріального парку, просування українсько-китайського співробітництва в галузі електронної торгівлі, створення українсько-китайської зони вільної торгівлі, вивчення можливості сприяння українсько-китайському співробітництву в межах багатосторонніх механізмів – це прагматичні заходи, необхідні для розвитку стратегічних відносин і формування нової моделі співробітництва між обома країнами в умовах нового міжнародного становища і тенденцій економічної глобалізації.

Список використаної літератури

1. 年乌克兰货物贸易及中乌双边贸易概况 / 中国商务部综合司. – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://countryreport.mofcom.gov.cn/record/qikan110209.asp?id=9972>.
2. 热妮娅. 乌克兰与中国经贸关系的前景和障碍 // 中国商论. – 2017. – № 3. – С. 71–73.
3. 张弘. 中国与乌克兰“一带一路”合作的风险与应对 // 和平与发展. – 2017. – № 4. – С. 110–122, 128.
4. Голубцова Ю.В. Тенденции развития внешней торговли Украины после вступления в ВТО // Молодой ученый. – 2013. – № 3 (50). – С. 209–212 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://moluch.ru/archive/50/6221/>.

References

1. “2017 年乌克兰货物贸易及中乌双边贸易概况”, 中国商务部综合司 [Ukrainian goods trade in 2017 and bilateral trade between China and Ukraine, China Department of Commerce], available at: <https://countryreport.mofcom.gov.cn/record/qikan110209.asp?id=9972> [in Chinese].
2. 热妮娅 Rozhenko Ie. 乌克兰与中国经贸关系的前景和障碍 [Prospects and obstacles to the economic and trade relations between Ukraine and China]. 中国商论 – *China Journal of Commerce*, 2017, No. 3, pp. 71–73 [in Chinese].
3. 张弘 Zhang Hong. 中国与乌克兰“一带一路”合作的风险与应对 [The risks and countermeasures of the “One belt is one way” cooperation between China and Ukraine]. 和平与发展 – *Peace and Development*, 2017, No. 4, pp. 110–122, 128 [in Chinese].
4. Golubtsova Yu.V. *Tendentsii razvitiya vneshnei torgovli Ukrainy posle vstupleniya v VTO* [Trends in development of Ukraine’s foreign trade after accession to the WTO]. *Molodoi uchenyi – Young Scientist*, 2013, No. 3, pp. 209–212, available at: <https://moluch.ru/archive/50/6221/> [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 28 березня 2018 р.
The article was received by the Editorial staff on March 28, 2018.